

Національні стандарти і тести в структурі визначення рівня фізичної підготовленості студентської молоді Китайської Народної Республіки

УДК 796.011.1:378.1+37.014

О. Ю. Марченко, Се Чжімін

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Резюме. Однією з визначних рис процесу реформування освіти та науки в Китаї є чітке планування та окреслення майбутніх результатів. У представленій науковій статті досліджено національні стандарти і тести в структурі визначення рівня фізичної підготовленості студентської молоді Китайської Народної Республіки (КНР). *Мета.* Дослідити рівень фізичної підготовленості студентської молоді КНР. *Методи.* Аналіз, порівняння, узагальнення, систематизація); комплекс рухових тестів; методи математичної статистики. *Результати.* На основі результатів тестування рівня фізичної підготовленості студентів КНР встановлено, що рівень розвитку загальної витривалості у юнаків і дівчат відповідає оцінці «задовільно», що засвідчує середній рівень розвитку цієї якості. Рівень розвитку вибухової сили у юнаків відповідає оцінці «добре», у дівчат – «задовільно». Показники контрольного випробування «нахил тулуба вперед з положення сидячи» у дівчат і юнаків мають середню оцінку «задовільно». Рівень розвитку швидкості у юнаків і дівчат дорівнює оцінці «добре», що засвідчує достатній рівень розвитку цієї якості. За результатами дослідження з'ясовано, що система оцінювання рівня фізичної підготовленості китайських студентів являє собою комплексний показник, який складається з суми балів окремих тестів, помножених на відповідні їм вагові коефіцієнти з обов'язковим врахуванням показників фізичного розвитку: індекс маси тіла та життєва ємність легень. Середньостатистичні показники загального рівня фізичної підготовленості студентської молоді мають задовільний рівень.

Ключові слова: юнаки, дівчата, студентська молодь, рівень фізичної підготовленості, фізичні якості, сила, гнучкість, витривалість, швидкість, рухові тести.

National standards and tests in the structure of determining the level of physical fitness of student youth in the People's Republic of China

O. Yu. Marchenko, Se Zhiming

National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Kyiv, Ukraine

Abstract. One of the prominent features of the process of reforming education and science in China is concise planning and delineation of intended outcomes. The presented scientific article examines national standards and tests in the structure of determining the level of physical fitness of student youth in the People's Republic of China (PRC). *Objective.* To assess the level of physical fitness of student youth of the People's Republic of China. *Methods.* Analysis, comparison, generalization, systematization; battery of exercise tests; and methods of mathematical statistics. *Results.* Based on the results of testing the level of physical fitness in students of the People's Republic of China, it was found that the level of development of general endurance in boys and girls corresponds to the score "satisfactory", which indicates the average level of development of this quality. The level of development of explosive power corresponds to the score "good" in young males and "satisfactory" in young females. The scores in the test 'Sit and reach flexibility test' were 'satisfactory' both in young males and females. The level of development of speed in young males and females was scored as "good", which indicates a sufficient level of development of this quality. According to the results of the study, it was found that the system for assessing the level of physical fitness of Chinese students is a complex indicator, which consists of the sum of the scores of individual tests multiplied by

their corresponding weighting coefficients with mandatory consideration of indicators of physical development: body mass index and vital capacity. Average values of the general level of physical fitness of student youth had a satisfactory level.

Keywords: young males, young females, student youth, level of physical fitness, physical qualities, strength, flexibility, endurance, speed, exercise tests.

Постановка проблеми. Здоров'я та фізична підготовленість студентської молоді є важливим чинником фізичного потенціалу будь-якої держави. Модернізація освіти Китайської Народної Республіки (КНР), яка здійснювалась протягом останніх 20 років, дозволила розробити і вдосконалити власну систему фізичного виховання, яка об'єднує національні традиції і новітні підходи, а також кращі апробовані раніше положення. Китай займає перше місце у світі за чисельністю населення, яке досягло близько 1,5 млрд. осіб. Система освіти КНР — найбільша в світі (в країні налічується 30 млн студентів), структура якої схожа на українську, складається з кількох ступенів і включає початкову і середню школу, вищу і середню спеціальну освіту. У Китаї створено систему вищої освіти, яка представлена комплексними університетами та спеціалізованими інститутами. Тривалість повного курсу навчання зазвичай чотири роки, а за деякими спеціальностями — п'ять років. У країні більше 1000 закладів вищої освіти, в яких навчаються майже 3 млн студентів [25, 26]. Державна політика КНР спрямована на розвиток активної, спортивної та здорової особистості, яка б відповідала вимогам соціалістичної ринкової економіки держави [12].

Усі складові механізми державного управління фізичною культурою і спортом КНР удосконалюються в ході реформування та базуються на ідеології загальнодержавної системи спорту, сучасна модифікація якої передбачає узгоджений розвиток фізичної культури і спорту за двома стратегіями — олімпізму (спорту вищих досягнень) та здоров'я нації, серед яких стратегія олімпізму визнана більш важливою [3–6, 17, 19, 30].

Сучасний стан системи фізичного виховання КНР досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні науковці: Ван Цзипу (1999), Л. С. Калашник (2005), С. В. Гала (2009), Ван Сюе Мань (2010), О. Булашев, Ван Ліхуа, Ван Сюе Мань (2011), Г. Глоба (2012), Ван Цзин, А. С. Бондарь (2013), В. Є. Лук'янічек (2013).

У Китаї сьогодні фізична культура і спорт набувають особливої популярності та є дієвим механізмом підвищення загального рівня якості життя в країні. Держава безпосередньо контролює і створює всі необхідні умови для підтримання здоров'я своїх громадян та розвитку системи фізичної культури країни.

Фізична культура і спорт в системі освіти КНР має звичайну урочну форму навчання, позанавчальної діяльності та спортивних змагань, походів, подорожей тощо. Курс фізичної культури є основною формою виховання у навчальних установах різних типів. У вищих навчальних закладах мінімальним є дві академічні години фізкультури щотижнево. Починаючи з третього року навчання у вищих навчальних закладах Китаю, курс фізичної культури стає селективним, тобто за вільним вибором студентів. Слід зауважити, що у масштабах всієї країни курс фізичної культури є обов'язковим [36].

Не дивлячись на це, вчені стурбовані тим, що рівень фізичної підготовленості студентської молоді КНР за останні десять років має тенденцію до зниження. На переконання китайських науковців це може привести до ряду соціальних проблем, зниження загального рівня фізичного розвитку підростаючого покоління, негативно вплинути на погіршення загальної фізичної підготовленості китайської нації та мобілізаційний ресурс країни.

У зв'язку з цим відповідні державні департаменти освіти та спорту Китаю вживають заходи із поліпшення ситуації, що склалася. Так, у жовтні 2016 р. ЦК Комуністичної партії Китаю та Державна рада оприлюднили програму реалізації Стратегії здорового Китаю — «Здоровий Китай до 2030 року», що стало головним документом у розвитку системи фізичного виховання на наступні 15 років [3, 6, 15, 31, 35]. Фізичну культуру і спорт керівництво КНР розглядає як галузь народного господарства, тому реформуванню підлягають всі її підсистеми. Генеральним апаратом ЦК Комуністичної партії Китаю та Державною Радою у 2020 р. було опубліковано ряд документів із розвитку фізичного виховання студентів, а також опубліковано оновлені вимоги до рівня фізичної підготовленості студентської молоді КНР [4, 16, 17, 34]. Але світова пандемія [32] внесла певні корективи в організацію процесу фізичного виховання, що негативно вплинуло на рівень фізичного розвитку та фізичної підготовленості студентської молоді КНР.

На сьогодні визнаними у світі й широко практикованими під час оцінювання загального стану здоров'я, фізичного розвитку і загальної фізичної підготовленості були і залишаються різноманітні системи тестувань різних країн. Вчені

слушно зауважують, що тестові випробування і відповідні нормативи мають вагоме значення під час оцінювання рівня фізичної підготовленості населення країн світу [1, 18, 20, 33]. Однак суттєві відмінності вказують на різну методологію їх розробки. Огляд системи та критерії оцінювання рівня фізичної підготовленості студентської молоді КНР визначив особливості її методологічної основи. Узагальнення та систематизація існуючих наукових досліджень з даної проблеми свідчить, що дослідження особливостей системи оцінювання рівня фізичної підготовленості студентської молоді країни для взаємного обміну накопиченим досвідом КНР і України є актуальним та має теоретичну, практичну й соціальну значущість. Отже, недостатня розробленість означеної проблеми, її актуальність, теоретичне і практичне значення зумовили вибір теми нашого дослідження.

Проблематика роботи відповідає плану НДР НУФВСУ за темою 3.1 «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» на 2021–2025 рр.

Мета дослідження — вивчити рівень фізичної підготовленості студентської молоді КНР.

Методи дослідження: контент-аналіз нормативних і програмно-методичних документів, компаративний метод зіставлення та аналізу зарубіжного й вітчизняного досвіду, педагогічне тестування, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Дослідження проводили в Університеті Січан (КНР) за участю студентів вищих навчальних закладів КНР: Китайський західний педагогічний університет, Університет Юньчен, Сільськогосподарський університет Шаньсі, Медичний коледж Бенгбу, Хебейський сільськогосподарський університет, Хенанський сільськогосподарський професійний коледж, Сичуанський університет іноземної мови, Сичуанський університет легкої хімічної технології, Тяньцзінський університет комерції, Університет Січан, Технологічний університет Гуйлінь. Загальна кількість китайських студентів, які взяли участь у науковому дослідженні, становить 1855 осіб, котрі навчаються на I та II курсах. Серед них: 910 дівчат та 945 юнаків.

Достовірність різниці між окремими результатами вираховували на рівні надійності $p < 0,05$ до $p < 0,01$, що свідчить про можливість їх врахування під час розробки практичних рекомендацій, а також для подальших інтерпретацій.

Студенти I–II курсів коледжів та університетів КНР — це суспільно диференційована соціально-демографічна спільнота, якій притаманні специфічні фізіологічні, психологічні, пізнаваль-

ні, культурно-освітні та інші властивості і риси характеру, які, на відміну від представників старших поколінь і вікових груп, перебувають у стані формування та становлення [4, 7, 9, 19]. Рівень фізичної підготовленості — важливий компонент здоров'я, основа високої роботоздатності.

Однак, провідні китайські вчені наголошують, що нині спостерігається недостатній рівень фізичної підготовленості значної частини студентської молоді, про що свідчать результати наукових досліджень китайських учених [2–6, 14, 19, 28, 31]. Фізична підготовленість відображає рівень розвитку фізичних якостей людини, який було досягнуто у процесі фізичної підготовки, та є важливим показником фізичного розвитку та здоров'я людей у будь-якій державі. Науковці наголошують, що оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів шляхом зіставлення фактичних значень показників, обраних як критерії певних рухових здібностей, із нормативами повинне спиратися на наукові основи тестування рухових здібностей, особливо якщо їхня динаміка оцінюється на основі процесу фізичного розвитку, який, як відомо, триває до 21 року і далі [21–24]. Спосіб оцінювання рівня фізичної підготовленості студентської молоді КНР за допомогою комплексу контрольних тестів для визначення розвитку фізичних якостей в системі тестувань має певні особливості та відмінності порівняно з системою оцінювання рівня фізичної підготовленості українських студентів. Відповідно до національного стандарту фізичної підготовленості школярів та студентів КНР (CNSPFS), який було затверджено у 2014 р., фізичну підготовленість прийнято оцінювати за рівнем розвитку якісних параметрів рухової діяльності: витривалості, сили, швидкості, спритності, гнучкості, використовуючи рухові тести, які визначають рухові здібності.

Система оцінювання рівня фізичної підготовленості китайських студентів являє собою комплексний показник, який складається з суми балів окремих тестів, помножених на відповідні їм вагові коефіцієнти (табл. 1). Зазначимо, що в системі критеріїв оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів КНР обов'язковим є врахування показників фізичного розвитку: ІМТ (індекс маси тіла) та ЖЄЛ (життєва ємність легень).

Загальна сума балів під час оцінювання фізичної підготовленості становить 100 (сума балів окремих тестів, помножених на відповідні їм вагові коефіцієнти). Якщо будь-який показник розвитку фізичної якості у студентів нижчий зазначеної норми, то загальний показник рівня фізичної підготовленості значно знижується.

ТАБЛИЦЯ 1 – Система оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів

Тестові вправи та показники фізичного розвитку	Вага, %
Індекс маси тіла (ІМТ), ум.од.	15
Об'єм легенів, мл.	15
Біг 50 м, с	20
Нахил тулуба вперед із положення сидячи, см	10
Стрибки у довжину з місця, см	10
Підтягування (юнаки) за 1 хв Присідання (дівчата) за 1 хв	10
Біг: 1000 м для юнаків і 800 м для дівчат, хв, с	20
Разом	100

Примітка. *вагові коефіцієнти враховуються під час підрахунку балів і визначення загального рівня фізичної підготовленості

Відповідно до зазначеного документа, для оцінювання стану загальної витривалості студентів КНР використовують тести: «біг на 1000 м» (для юнаків) та «біг на 800 м» (для дівчат). Оцінювання вибухової сили проводять, використовуючи тест «стрибок у довжину з місця» (для юнаків і дівчат), динамічну силову витривалість м'язів рук та плечового поясу, використовуючи тест «зги-

нання та розгинання рук у висі хватом зверху», силові здібності у дівчат визначають завдяки тесту «присідання» (за 1 хв). Оцінювання гнучкості стану м'язової системи тулуба, що характеризує зв'язковий апарат хребтового стовпа, проводять за допомогою вправи «нахил уперед з положення сидячи». Рівень розвитку швидкості у юнаків і дівчат визначають, використовуючи тест «біг 50 м».

Тестові вправи для оцінювання фізичної підготовленості студентів, згідно з Китайським національним стандартам фізичної підготовленості, представлено в таблиці 2.

У таблиці 3 представлено середньостатистичні результати тестових вправ: для юнаків – «біг 1000 м», для дівчат – «біг 800 м».

Проаналізувавши отримані дані з розвитку загальної витривалості студентів вищих навчальних закладів КНР, встановлено, що юнаки Сичуанського університету легкої хімічної технології показали найкращі результати на дистанції «біг 1000 м». Відповідно до національного стандарту фізичної підготовленості школярів та студентів КНР, середній результат (3,40 с) відповідає оцін-

ТАБЛИЦЯ 2 – Тестові вправи для оцінювання фізичної підготовленості студентів (Китайський національний стандарт фізичної підготовленості)

Оцінка	Бал	Біг 50, с		Нахил тулуба в перед із положення сидячи, см		Стрибки у довжину з місця, см		Підтягування для юнаків; присідання для дівчат (разів)		1000 м для юнаків і 800 м для дівчат, хв., с.	
		ю	д	ю	д	ю	д	ю	д	ю	д
Відмінно	100	6.7	7.5	24.9	25.8	273	207	19	56	3,17	3,18
	95	6.8	7.6	23.1	24.0	268	201	18	54	3,22	3,24
	90	6.9	7.7	21.3	22.2	263	195	17	52	3,27	3,30
Добре	85	7.0	8.0	19.5	20.6	256	188	16	49	3,34	3,37
	80	7.1	8.3	17.7	19.0	248	181	15	46	3,42	3,44
Задовільно	78	7.3	8.5	16.3	17.7	244	178		44	3,47	3,49
	76	7.5	8.7	14.9	16.4	240	175	14	42	3,52	3,54
	74	7.7	8.9	13.5	15.1	236	172		40	3,57	3,59
	72	7.9	9.1	12.1	13.8	232	169	13	38	4,02	4,04
	70	8.1	9.3	10.7	12.5	228	166		36	4,07	4,09
	68	8.3	9.5	9.3	11.2	224	163	12	34	4,12	4,14
	66	8.5	9.7	7.9	9.9	220	160		32	4,17	4,19
	64	8.7	9.9	6.5	8.6	216	157	11	30	4,22	4,24»
	62	8.9	10.1	5.1	7.3	212	154		28	4,27	4,2
Незадовільно	60	9.1	10.3	3.7	6.0	208	151	10	26	4,32	4,34
	50	9.3	10.5	2.7	5.2	203	146	9	24	4,52	4,44
	40	9.5	10.7	1.7	4.4	198	141	8	22	5,12	4,54
	30	9.7	10.9	0.7	3.6	193	136	7	20	5,32	5,04
	20	9.9	11.1	-0.3	2.8	188	131	6	18	5,52	5,14
	10	10.1	11.3	-1.3	2.0	183	126	5	16	6,12	5,24

ТАБЛИЦЯ 3 – Середньостатистичні показники рівня загальної витривалості студентів Китайської Народної Республіки

Навчальний заклад	Загальна кількість респондентів	Середній результат: 1000 м для юнаків і 800 м для дівчат, хв, с		Середній бал за національним стандартом	
		юнаки	дівчата	юнаки	дівчата
Медичний коледж Бенгбу	136	4,01	3,58	69,0	69,7
Технологічний університет Гуйлін	111	4,01	3,48	68,0	78,6
Хебейський сільськогосподарський університет	103	3,45	4,13	69,2	68,1
Хенанський сільськогосподарський професійний коледж	264	3,95	3,52	68,8	70,5
Шаньсі сільськогосподарський університет	118	4,06	4,00	68,6	68,3
Сичуанський університет для національностей	150	3,52	3,52	69,7	69,6
Сичуанський університет легкої хімічної технології	246	3,40	3,59	80,6	70,4
Тяньцзіньський університет комерції	115	3,56	3,57	68,6	69,9
Коледж Січан	377	4,09	4,03	66,4	69,1
Китайський західний педагогічний університет	108	3,55	4,05	67,7	68,4
Університет Юньчен	127	4,02	4,00	68,9	69,9
Разом	1855	3,57	3,8	74	69,6

ці «добре». Серед дівчат найкращий результат показали студентки Технологічного університету Гуйлін (3,48 с), що також відповідає оцінці «добре». За результатами дослідження виявлено, що тестову вправу «біг 1000 та 800 м» на розвиток витривалості 6 % юнаків та 7 % дівчат виконали на оцінку «незадовільно». Отже, на підставі результатів тестування рівня фізичної підготовленості студентів КНР установлено, що рівень розвитку загальної витривалості у юнаків і дівчат відповідає оцінці «задовільно», що засвідчує середній рівень розвитку даної якості.

Відомо, що залежно від умов, характеру та величини прояву силових здібностей у практиці фізичного виховання виділяють кілька їх різновидів: вибухову силу, максимальну силу, швидкісну силу, силову витривалість [21].

Науковці наголошують, що від рівня розвитку силових здібностей залежать досягнення в багатьох видах спорту [8, 9, 11, 21]. Отримані середньостатистичні показники розвитку силових якостей студентів КНР, які навчаються в різних університетах (табл. 4) засвідчують, що найкращий середній результат при виконанні тестової вправи «підтягування» у юнаків Сичуанського університету легкої хімічної технології та у юнаків коледжу Січан (11,5 разів). Результати відповідають оцінці «задовільно». На жаль, юнаків, які отримали оцінку «відмінно» за виконання цієї вправи, нами не виявлено. Серед дівчат найкращі результати під час виконання тестової вправи «присідання за 1 хв» показали студентки сільськогосподарського університету Шаньсі (33,8 разів). Результат відповідає оцінці «задовільно».

ТАБЛИЦЯ 4 – Середньостатистичні показники розвитку силових якостей студентів Китайської Народної Республіки

Навчальний заклад	Загальна кількість респондентів	Середній результат		Середній бал за національним стандартом	
		Підтягування (юнаки)	Присідання за 1 хв (дівчата)	юнаки	дівчата
Медичний коледж Бенгбу	136	10.9	31.4	62.4	63.5
Технологічний університет Гуйлін	111	10.9	29.7	61.9	61.8
Хебейський сільськогосподарський університет	103	11.2	31.3	64.4	64.4
Хенанський сільськогосподарський професійний коледж	264	10.9	31.8	61.4	64.1
Шаньсі сільськогосподарський університет	118	10.7	33.8	61.9	66.6
Сичуанський університет для національностей	150	11.0	30.5	62.8	60.7
Сичуанський університет легкої хімічної технології	246	11.5	30.7	65.6	62.9
Тяньцзіньський університет комерції	115	10.6	31.5	60.9	64.8
Коледж Січан	377	11.5	30.9	64.4	63.3
Китайський західний педагогічний університет	108	11.0	31.1	62.9	62.0
Університет Юньчен	127	11.0	30.8	62.5	62.9
Разом	1855	11.0	31.2	62.8	63.4

ТАБЛИЦЯ 5 – Середньостатистичні показники розвитку гнучкості студентів Китайської Народної Республіки

Навчальний заклад	Загальна кількість респондентів	Середній результат		Середній бал за національним стандартом	
		Нахил вперед сидючи, см		юнаки	дівчата
		юнаки	дівчата		
Медичний коледж Бенгбу	136	12.1	15.0	70.7	73.7
Технологічний університет Гуйлін	111	12.6	13.4	71.5	70.2
Хебейський сільськогосподарський університет	103	11.9	14.9	69.0	72.7
Хенанський сільськогосподарський професійний коледж	264	13.9	14.9	73.2	73.7
Шаньсі сільськогосподарський університет	118	12.5	13.9	71.2	71.6
Сичуанський університет для національностей	150	12.6	14.3	71.1	72.3
Сичуанський університет легкої хімічної технології	246	12.7	14.4	72.8	72.3
Тяньцзіньський університет комерції	115	11.9	14.8	70.4	73.1
Коледж Січан	377	13.3	14.0	73.1	72.0
Китайський західний педагогічний університет	108	12.7	15.3	72.0	74.1
Університет Юньчен	127	12.0	14.5	71.5	72.8
Разом	1855	12.6	14.5	71.5	72.6

Для отримання оцінки «відмінно» юнакам необхідно виконати підтягування у кількості від 17 до 19 разів, дівчатам необхідно за 1 хв присісти 50–56 разів. Такий результат показали тільки 3,7 % юнаків та 1,1 % дівчат.

Таким чином, удосконалення силових здібностей юнаків і дівчат розширює вибір засобів і методів фізичного виховання та умов їх застосування для підвищення рівня мотивації до самостійних занять фізичними вправами. Проте, зважаючи на отримані результати розвитку силових якостей юнаків і дівчат, які навчаються в різних навчальних закладах, можна зробити висновок про недостатню систему фізичної підготовки у процесі фізичного виховання.

Достатній рівень розвитку гнучкості обумовлює розвиток швидкісних, силових та координаційних здібностей. Показники контрольного випробування «нахил тулуба вперед з положення сидючи» у дівчат і юнаків мають середню оцінку «задовільно», але результати виявилися кращі у дівчат (табл. 5).

Дівчата Китайського західного педагогічного університету показали найкращі результати розвитку гнучкості (15,3 см). Серед хлопців переважають студенти Хенанського сільськогосподарського професійного коледжу із середнім показником гнучкості 13,9 см. Середньостатистичні показники розвитку гнучкості юнаків і дівчат відповідають оцінці «задовільно».

Отримані в результаті дослідження дані свідчать, що рівень розвитку вибухової сили у юнаків відповідає оцінці «добре» (244,5 см), у дівчат – «задовільно» (169,6 см) (табл. 6). Натомість 12,8 % респондентів виконали це завдання на «відмінно». Найкращі результати були показані

юнаками Хебейського сільськогосподарського університету. Серед дівчат кращими виявилися студентки Медичного коледжу Бенгбу.

Рівень розвитку швидкості, яку визначали за тестом «біг 50 м» у юнаків і дівчат дорівнює оцінці «добре», що засвідчує достатній рівень розвитку даної якості.

Як було вже зазначено, відповідно до національного стандарту фізичної підготовленості студентської молоді КНР, система оцінювання являє собою комплексний показник, який складається з суми балів окремих тестів, помножених на відповідні їм вагові коефіцієнти. Зауважимо, що в системі критеріїв оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів КНР обов'язковим є врахування показників фізичного розвитку: ІМТ (індекс маси тіла) та ЖЄЛ (життєва ємність легень). Отже, з метою узагальнення оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів КНР в таблиці 7 представлено загальні показники рівня фізичної підготовленості респондентів.

Аналіз результатів тестів, що характеризують руховий потенціал студентської молоді КНР за представленими даними, показав, що найвищий рівень фізичної підготовленості серед юнаків мають студенти Технологічного університету Гуйлін (94,2 бала), серед дівчат – студентки сільськогосподарського університету в Шаньсі (98,7 бала). Якщо розглядати гендерний аспект результатів дослідження, то отримані дані свідчать про те, що загальний показник рівня фізичної підготовленості вищий у китайських дівчат ніж у юнаків.

Однією з визначних рис процесу реформування освіти та науки в Китаї є чітке планування та окреслення майбутніх результатів. Китайські дослідники стверджують, що останніми роками

ТАБЛИЦЯ 6 – Середньостатистичні результати стрибків у довжину з місця студентів Китайської Народної Республіки

Навчальний заклад	Загальна кількість респондентів	Середній результат стрибків у довжину з місця, см		Середній бал за національним стандартом	
		юнаки	дівчата	юнаки	дівчата
Медичний коледж Бенгбу	136	231,4	169,6	72.3	73.3
Технологічний університет Гуйлін	111	229,7	165,6	71.1	70.7
Хебейський сільськогосподарський університет	103	244,5	167,2	72.5	71.9
Хенанський сільськогосподарський професійний коледж	264	229,2	164,1	71.2	68.8
Шаньсі сільськогосподарський університет	118	228,4	167,1	70.3	71.0
Сичуанський університет для національностей	150	228,4	159,2	71.0	64.9
Сичуанський університет легкої хімічної технології	246	229,8	163,4	71.4	68.3
Тяньцзіньський університет комерції	115	228,3	169,8	70.1	73.7
Коледж Січан	377	228,2	166,2	70.1	70.7
Китайський західний педагогічний університет	108	227,2	162,7	70.0	68.8
Університет Юньчен	127	228,1	167,3	70.6	71.6
Разом	1855	229,1	165,6	71.0	70.3

спостерігаються негативні зміни показників фізичного розвитку та фізичної підготовленості студентської молоді. Також дослідження китайських вчених виявили складнощі і перешкоди, які виникають у ході роботи з оцінювання фізичної підготовленості в неспеціалізованих навчальних закладах Китаю [3, 6]. Отримані дані про системи тестування фізичної підготовленості в КНР підтверджуються в роботі Л. П. Сергієнка [21], який представив досить фундаментальний огляд систем тестування рухових здібностей школярів різних країн.

Українські вчені, досліджуючи стандарти і тести в структурі визначення рівня фізичної підготовленості студентської молоді КНР та України, виявили, що загальні підходи до організації оцінювання та формат тестових нормативів, які дозволяють оцінити основні рухові якості студентів КНР та України, мають деякі відмінності. Сис-

тема критеріїв оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів КНР обов'язково враховує показники фізичного розвитку: ІМТ та ЖЕЛ, чого не знаходимо в системі оцінювання рівня фізичної підготовленості населення України [27–29]. Серед представлених тестових вправ збігаються тільки вправи для визначення рівня розвитку сили за тестовими вправами: «стрибок у довжину з місця», «підтягування на перекладині» та гнучкості за тестовою вправою «нахил тулуба вперед із положення сидячи». Інші вправи є різними. Для українських студентів рівень розвитку витривалості визначають за допомогою таких тестових вправ: для юнаків – «рівномірний біг 3000 м», для дівчат – «рівномірний біг 2000 м». Для студентів КНР – за допомогою тестових вправ: для юнаків – «біг 1000 м», для дівчат – «біг 800 м». Спритність в ЗВО України визначають за допомогою тестової вправи «човниковий біг 4 × 9 м»,

ТАБЛИЦЯ 7 – Загальний показник рівня фізичної підготовленості студентів Китайської Народної Республіки

Навчальний заклад	Загальна кількість студентів	Загальний середній бал	
		юнаки	дівчата
Медичний коледж Бенгбу	136	92.6	96.7
Технологічний університет Гуйлін	111	94.2	96.8
Хебейський сільськогосподарський університет	103	92.0	94.7
Хенанський сільськогосподарський професійний коледж	264	92.2	95.8
Шаньсі сільськогосподарський університет	118	92.9	98.7
Сичуанський університет для національностей	150	92.5	96.0
Сичуанський університет легкої хімічної технології	246	93.9	96.5
Тяньцзіньський університет комерції	115	92.0	97.4
Коледж Січан	377	92.8	95.7
Китайський західний педагогічний університет	108	93.1	96.7
Університет Юньчен	127	93.1	95.8
Разом	1855	92.8	96.4

у студентів КНР – за допомогою тестової вправи «біг 50 м».

За результатами дослідження виявлено, що рівень розвитку загальної витривалості у юнаків і дівчат КНР відповідає оцінці «задовільно», що засвідчує середній рівень розвитку цієї якості. Наші дані підтверджуються результатами наукового дослідження Чжу Хайтао, який проводив дослідження у десяти університетах Чунцина та виявив зниження загального рівня фізичної підготовленості та рівня витривалості у студентів [31].

Фізична культура відіграє провідну роль у формуванні особистості як важливий фактор здорового способу життя, профілактики захворювань, підвищення рівня фізичної підготовленості та створення умов для всебічного гармонійного розвитку молоді людини. В умовах сьогодення інформаційний простір надає провідним світовим країнам можливість плідного, відкритого, сучасного спілкування та обміну досвідом між державами [5, 7]. Слід зауважити, що порівняння системи оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів України та КНР не може бути об'єктивним, зважаючи на те що Китай і Україна – дуже різні країни [9, 13, 14]. Особливості та відмінності психофізичних, психофізіологічних характеристик студентів України та КНР стосуються різних економічних, етнічних та географічних умов проживання та навчання. Натомість досвід національних освітніх традицій України та Китайської Народної Республіки може бути корисним для реформування сучасної системи фізичного виховання України.

Висновки. Опрацювання науково-методичної літератури та нормативних документів з проблеми дослідження свідчить, що наявність національної системи тестування фізичної підготовленості у КНР є важливим ефективним інструментом забезпечення умов для всебічного гармонійного розвитку особистості студентів.

Всебічний детальний аналіз офіційних документів та науково-методичних матеріалів Китайської Народної Республіки показує, що у державній політиці Китаю питання модернізації та реформування фізичної культури, включаючи фізичне виховання студентської молоді, займають значне місце. Ключовими напрямками державної політики КНР у сфері фізичної культури і спорту є спрямування на розвиток спортивно активної та

здорової особистості, яка б відповідала вимогам соціалістичної ринкової економіки держави і стала фізично здатною до високопродуктивної праці.

За результатами дослідження з'ясовано, що система оцінювання рівня фізичної підготовленості китайських студентів являє собою комплексний показник, який складається з суми балів окремих тестів, помножених на відповідні їм вагові коефіцієнти з обов'язковим врахуванням показників фізичного розвитку: ІМТ та ЖЄЛ. За даними, отриманими в результаті проведеного наукового дослідження рівня фізичної підготовленості студентської молоді КНР, визначено, що найвищий рівень фізичної підготовленості серед студентської молоді країни мають юнаки – студенти Технологічного університету Гуйлінь (середній бал 94,2) та дівчата студентки Сільськогосподарського університету в Шаньсі (середній бал 98,7).

Аналіз результатів тестів, що характеризують руховий потенціал студентської молоді КНР за представленими даними, показав, що рівень розвитку загальної витривалості має середній показник та відповідає оцінці «задовільно», що свідчить про доцільність збільшення обсягу їхньої рухової активності як на заняттях фізичним вихованням, так і в позанавчальний час з метою реалізації завдань фізкультурно-спортивною та оздоровчої діяльності. Рівень розвитку швидкості у юнаків і дівчат дорівнює оцінці «добре», що говорить про достатній рівень розвитку цієї якості. Середньостатистичні показники розвитку гнучкості та сили студентів вищих навчальних закладів відповідають оцінці «задовільно», що також свідчить про недостатній рівень фізичної підготовленості.

Розглядаючи середньостатистичні показники рівня фізичної підготовленості юнаків і дівчат у гендерному аспекті, визначено, що загальний показник рівня фізичної підготовленості вищий у китайських дівчат, ніж у юнаків.

Таким чином, відповідно до Національного стандарту фізичної підготовленості студентської молоді КНР, середньостатистичні показники загального рівня фізичної підготовленості студентської молоді мають задовільний рівень.

Перспективи подальшого дослідження передбачають вивчення питань, пов'язаних з визначенням шляхів підвищення рівня фізичної підготовленості студентської молоді КНР.

Література

1. Бондар ІР, Віноградський БА, Павлова ЮО. Оцінювання фізичної підготовленості та здоров'я різних груп населення: монографія [Assessment of physical fitness and health in different population groups: monograph]. Львів: ЛДУФК, 2018. 132 с.
2. Ван Ліхуа. Організація управління впровадженням державних стандартів фізичної підготовленості студентів у вищих навчальних закладах Ки-

тайської Народної Республіки [Organization of management of the implementation of the national standards of physical fitness of students in higher educational institutions of the People's Republic of China]. [автореферат]. Харків: 2011. 20 с.

3. Ван Ліхуа. Функциональный анализ организации внедрения государственных стандартов физической подготовленности студентов в высших учебных заведениях провинции Хейбэй [Functional analysis of the

organization of implementation of the national standards of physical fitness of students in higher educational institutions of Hebei province). Слобожанський науково-спортивний вісник. Харків: ХДАФК, 2011; 1: 131-136.

4. Ван Сяофей. Особливості організації занять школярів з фізичного виховання в Китайській Народній Республіці [Peculiarities of the organization of physical education classes for school students in the People's Republic of China]. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 2017; 49: 208-216.

5. Гобова ЄВ. Сорок років розвитку науки та освіти в Китаї [Forty years of development of science and education in China]. Категорії: Україна–Китай N14 2018.

6. Гэн Цзе, Сюй Хун, Ван Фэнхуи, Сунь Цилинь. Текущая ситуация и меры противодействия внедрению основных стандартов физического воспитания в колледжах и университетах. Основано на исследовании основных стандартов физического воспитания в колледжах и университетах по всей стране. Shenyang Sport University, 2020; 39 (01): 2028.

7. Дутчак Ю, Сущенко Л, Базильчук В. Китайський досвід професійної підготовки майбутніх магістрів з фізичної культури за спеціалізацією «фізичне виховання» [Chinese experience of professional training of future masters in physical culture with the specialization 'physical education']. Збірник наукових праць національної академії державної прикордонної служби України, серія: Педагогічні науки. 183-189.

8. Круцевич ТЮ, редактор. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів вищих навчальних закладів фіз. виховання і спорту [Theory and methods of physical education: textbook for students of higher education institutions of physical education and sport]. Київ: Олімпійська л-ра; 2018; 2.392 с.

9. Круцевич ТЮ, Воробьев МИ. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей. Учебное пособие для студентов высших учебных заведений физического воспитания и спорта [Control in the physical education of children, adolescents, and young males. Study guide for students of higher educational institutions of physical education and sports]. Поліграф-Експрес; 2005. 195 с.

10. Круцевич ТЮ, Пангелова НЄ. Сучасні тенденції щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах [Modern trends in the organization of physical education in higher educational institutions]. Спортивний вісник Придніпров'я. 2016; 3: 109-114.

11. Круцевич Т, Трачук С. Нормативні основи сучасної системи фізичного виховання різних груп населення України [Regulatory foundations of the modern system of physical education of different population groups of Ukraine]. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017; 1:184-188.

12. Круцевич ТЮ, Марченко ОЮ, Се Чжімін. Система оцінювання рівня фізичної підготовленості студентської молоді України та Китаю [System for assessing the level of physical fitness of student youth in Ukraine and China]. Спортивний вісник Придніпров'я. 2022; 2: 184-188.

13. Круцевич Т, Сайчук ММ, Підлетейчук РВ. Причини політики девальвації фізичної підготовки в системі фізичного виховання в закладах освіти України [Reasons for the policy of devaluation of physical training in the system of physical education in educational institutions of Ukraine]. Спортивний вісник Придніпров'я. 2018; 1: 169-174. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svp_2018_1_31.

14. Круцевич ТЮ, Сайчук ММ, Підлетейчук РВ. Наслідки політики девальвації фізичної підготовки у фізичному вихованні освітніх закладів України для громадян і держави [Consequences of the policy of devaluation of physical training in physical education of educational institutions of Ukraine for citizens and the state] Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: 2018; 2 (96): 51-55.

15. Лі Жіжун. Стратегія оптимізації шкільного фізичного виховання на тлі «Здорового Китаю 2030» [Strategy for optimizing school physical education against the background of 'Healthy China 2030']. Journal of Guangzhou Institute of Physical Education, 2019(1):122-124.

16. Ли Яньхуэй. Новая динамика высшего образования в Китае [New dynamics of higher education in China]. Вестник НГПУ. 2015;6(28):151–158.

17. Марченко ОЮ, Се Чжімін. Дослідження мотиваційних пріоритетів у сфері фізичної культури і спорту студентської молоді КНР [Study of the need and motivational priorities in the field of physical culture and sports of student youth of the People's Republic of China]. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2021; 2: 22-30.

18. Москаленко НВ, Яковенко АВ, Сидорчук ТВ. Фізичне виховання школярів у зарубіжних країнах (XX ст.–початок XXI ст.) [монографія] [Physical education of school students in foreign countries (XX cent. – beginning of XXI cent.) monograph]. Дніпро; 2020. 220 с.

19. Платонов ВН. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое приложения [Periodization of sports training. General theory and its practical applications]. Киев: Олимпийская лит., 2014. 624 с.

20. Рекомендація парламентських слухань на тему «Шляхи розвитку фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади» від 23 березня 2016 р. [Recommendation of parliamentary hearings on the topic "Ways of development of physical culture and sports in Ukraine under conditions of decentralization of power" March 23, 2016] Київ. 9 с.

21. Сергієнко В. Педагогічна оцінка рухової підготовленості студентської молоді у процесі фізичного виховання [Pedagogical evaluation of physical preparedness of student youth in the process of physical education]. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць. Вінниця, 2012; 13: 93-99.

22. Сергієнко ВМ. Система контролю рухових здібностей студентської молоді: теорія і методологія фізичного виховання: монографія [System of control of physical abilities in student youth: theory and methodology of physical education: monograph]. Суми: Сумський державний університет; 2015. 392 с.

23. Сергієнко ЛП. Тестування рухових здібностей школярів [Testing of physical qualities in school students]. Київ: Олімпійська л-ра; 2001. 440 с.

24. Сергієнко ЛП. Технології наукових досліджень у фізичній культурі: підручник для студентів вищих навчальних закладів: у 2 кн. [Technologies of scientific research in physical culture: a textbook for students of higher educational institutions: in 2 vols]. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан; 2015. Кн. 2. 900 с.

25. Солопчук МС, Бесарабчук ГВ, Боднар АО, Солопчук ДМ. Методика фізичного виховання школярів: навчально-методичний посібник [Methodology of physical education of schoolchildren: educational and methodological manual]. Кам'янець-Подільський; 2011. 291 с.

26. Сотник О. До проблеми викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах [To the problem of teaching physical education in higher educational institutions]. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: збірник наукових праць. 2013; 1 (21): 251-255.

27. Тан Лі. Аналіз проблем і рішень у коледжському фізичному вихованні – коментар до «Дослідження інноваційних концепцій та практичного викладання фізичної освіти в коледжі» [Analysis of problems and solutions in college physical education – a comment on "Research of innovative concepts and practical teaching of physical education in college"]. Китайський журнал освіти. 2021, 05: 117.

28. Трачук С, Ген Янь, Мамедова І. Досвід тестування фізичної підготовленості учнівської молоді України і Китайської Народної Республіки [Experience of testing physical fitness of student youth of Ukraine and People's Republic of China]. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020; 4: 96-100.

29. Україна. Міністерство молоді та спорту України. Наказ N 4665 від 15.12.2016 р. Про затвердження тестів і нормативів для проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України [Ukraine. Ministry of Youth and Sports of Ukraine. Order No. 4665 on 15.12.2016. On the approval of tests and standards for the annual assessment of the physical fitness of the population of Ukraine]. Київ; 2016. 20 с

30. Чжан Лун. Тенденції розвитку та перспективи використання досвіду особистісно-професійного розвитку китайських учителів в умовах неперервної педагогічної освіти України [Development trends and prospects of using the experience of personal and professional development of Chinese teachers under conditions of continuous pedagogical education in Ukraine], 2016 <http://orcid.org/0000-0003-3811-5367>.

31. Чжу Хайтао, Ян Фань, Ченг Лянлян. Исследование влияния разработки государственной программы физического воспитания в колледже на физическое здоровье студентов: на примере Чунцина [Research on the influence of the development of the national program of physical education in the college on the physical health of students: on the example of Chongqing] [Дж.]. Журнал Гуанчжоуского спортивного университета. 2017; 37 (03): 97-100.

32. Dishman RK, Heath GW. Physical activity epidemiology. Champaign. Human kinetics, 2004. 478 p.

33. Grissom JB. Physical Fitness and Academic Achievement [Електронний ресурс]. Journal of Exercise Physiology. 2005;8(1). – Режим доступу: <http://www.nemours.org/content/dam/nemours/www/filebox/service/preventive/nhps/pep/physfitacadach.pdf>.

34. Kwak L, Stef PJ Kremers, Patrick Bergman. Associations between Physical Activity, Fitness, and Academic Achievement [Електронний ресурс]. The journal of pediatrics. 2009;155(6):914-918. – Режим доступу до журн. : [http://www.jpeds.com/article/S0022-3476\(09\)00573-3/abstract](http://www.jpeds.com/article/S0022-3476(09)00573-3/abstract).

35. Sitovskyi A, Maksymchuk B, Marchenko O. Differentiated approach to physical education of adolescents with different speed of biological development. Journal of Physical Education and Sport © (JPES). 2019.19 (3), Art 222:1532-1543.

36. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis